

Liječnički pozdrav iz Koprivnice

TOMISLAV JELIĆ

1. Razmišljanja o prošlosti i sadašnjosti

U ovo doba koje će biti zapamćeno kao što je zapamćeno vrijeme kuge ili španjolske gripe, šaljem vam pozdrav iz više nego lijepog i gostoljubivog grada budućnosti, Koprivnice. Imali smo sreću školovati se, živjeti i raditi u povijesno doba rođenja Republike Hrvatske, što nas čini ponosnim, ali sada i u doba pandemije korone, što nas pak čini zabrinutim za budućnost nas i naših klinaca. Jedno je sigurno, a to je da će nam u budućnosti rijetki zavidjeti jer rođenje Hrvatske bilo je praćeno ratnim događajima, a ova pandemija obilježena je panikom, zaraženim ljudima, bolesnim ljudima, umrlim ljudima, epidemiološkim mjerama, nošenjem maski. Moram priznati da nisam zavidio ljudima koji su živjeli u vrijeme kuge, u ratu, pa tako ni nama nitko neće zavidjeti. Ali... sve je ovo dio ljudskog života i činjenica je da je sreća moguća i u ovakvim čudnim vremenima. Svaka od tih epidemija ostavila je neko saznanje i promjenu u ponašanju cijelog ljudskog društva. Kuga nam je ostavila saznanje o potrebi karantene, pranja ruku; španjolska gripa saznanje o širenju virusa, potrebi cijepjenja, znanje o virusu... Što će nam ostaviti korona? To ćemo još vidjeti. Sigurno će na nekom spomeniku ovoj pošasti biti maska na licu bolesnika i liječnika. Donijet će ona i promjene u ponašanju pojedinca, promjene u ponašanju društva i promjene međusobnih ljudskih odnosa. Hoćemo li se međusobno više cijeliti? Uvažavati? Cijeliti slobodu jedan drugoga, ali

i pravo na odabir načina života? Ili ćemo pak zaglibiti u totalitarizam i policijsku državu te potrebu kontrole slobode i ponašanja pojedinca? Sve su to samo pitanja, a konačan rezultat i ishod ovisi samo o nama. Da, o nama ljudima, liječnicima i drugim obrazovanim ljudima. Hoće li ovi događaji dovesti do korjenitih promjena u sustavu zdravstva ili ćemo pak shvatiti da je naš sustav zaista dobar i da su mu svakako potrebne određene promjene, ali i održavanje ambicioznosti, želje za znanjem, unapređenjem i razvitkom, otvaranjem prema novim ljudima koji su pametniji i bolji od nas kako bismo od njih nešto naučili? Promjene su potrebne u pogledu međusobnog poštovanja i uvažavanja kolega, a posebice starijih kolega i umirovljenika koji su gradili, razvijali i održavali sustav zdravstva i medicine. Koliko vidim izjave određenih političara ovih dana, počinje se pozivati na mobilizaciju umirovljenih liječnika. Očito nam trebaju naši roditelji i učitelji. Možda i taj odnos promijenimo na bolje. Ovo pišem iz jednog grada za koji držim da je po mnogočemu velik. Velik je po svojim ljudima, otvorenosti prema znanju, humanosti, dobroti ljudi koji žive i rade ovdje. Mnogo materijalnih dobara stvoreno je na školovanju i znanju domicilnog stanovništva, ali i »dotepenaca« iz svih krajeva Hrvatske kao i država koje su nastale raspadom prijašnje zajednice. Iako je prema broju stanovnika ovo manji grad, on to po svojoj važnosti svakako nije. Određena zbivanja pokušavaju ovaj grad učiniti manje bitnim, ali ostaje činjenica da on to neće postati

Sl. 1. Fontana na središnjem koprivničkom trgu.

te slijedi svijetla budućnost gdje će mladi ljudi rođeni ovdje i oni koji će tek ovdje stići održati ovaj grad sretnim i razvijenim te idealnim mjestom za život i odgoj svoje djece. Parkovi i klupe moraju ostati dalje živi i znati priče o našim prvim ljubavima i biti svjedocima prvih poljubaca upravo u tim parkovima i na tim klupama. Ovo djeluje neupitno, ali postoji trenutak kada to sve može nestati i to zato jer su nam prazna rodilišta, vrtići, škole, jer nemamo više tvornica u kojima će se zaraditi kruh i radnih mjesta koja nose samopoštovanje i ponos čovjeku, obitelji. Djeca odlaze drugdje, u zemlje za koje misle da je tamo bolje. Odlaze u svijet koji smatraju boljim, uređenijim i lišenim nepotizma i utjecaja korupcije. Hoćemo li mi to dozvoliti, ovisi isključivo o nama samima. O našoj povezanosti, poštovanju, učenju, ali i o tome koliko cijenimo svoje prethodnike. Zato je ovih nekoliko stranica upravo napisano s tim ciljem, a na temeljima jedne od najpametnijih rečenica koje sam čuo i pročitao: » Na mladima svijet ostaje, ali na starijima stoji.«

2. Izazovi privatnog liječnika u Koprivnici

U Koprivnicu je iz Dugog Sela zajedno sa svojim bratom Davorinom stigao i Neven Hećimović koji je dobio i završio specijalizaciju ginekologije i opstetricije i na-

stavio rad u koprivničkoj bolnici. Doktor Neven Hećimović skupio je hrabrosti i krenuo u »privatne vode« prije punih 26 godina. Razlog odlaska iz bolničkog i sigurnijeg okruženja prvenstveno je bilo veliko nezadovoljstvo međuljudskim odnosima koji obično prate bolničke kolektive. Nakon odluke slijedi izvršenje ove odluke i ulaganja u privatnu ginekološku ordinaciju. Stručnost i odlične komunikativne sposobnosti i odnos prema bolesnicama i kolegama omogućili su mu dug život na tržištu. Nije bio prisiljen sklapati ugovor s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, a s godinama se suradnja s bolničkom ustanovom poboljšava tako da unatrag sedam godina i povremeno i prema potrebi dežura u bolničkoj ustanovi. Kaže da mu nije problem dežurati s obzirom na to da dvadeset godina nije dežurao. Ekstremno jaka, kaže Neven, administracija koja uključuje sve vrste pristanaka za bilo kakav postupak na bolesniku, nešto je što opterećuje svakodnevni posao u bolnici, a realno ne mijenja ništa osim što vrijedi na sudu. Realni nedostatak primarnih ginekologa radi odlaska mladih specijalista odmah po završetku specijalizacije u velike gradove čini ga neizbježnim za izvršenje zadataka primarnog ginekologa u sklopu Doma zdravlja te povremeno uz svoj privatni posao izvršava i obveze u ginekološkoj ambulanti Doma zdravlja. »Izuzetno je bitna, možemo čak reći i od presudne važnosti, dobra suradnja među kolegama«, kaže Neven. »Lako je napisati uputnicu za bolesnicu i uputiti je nekamo, ali treba nazvati kolegu u bolnici ili u Domu zdravlja i objasniti stanje bolesnice i održavati normalan odnos među kolegama. Sklonost slaboj komunikaciji primjećujem među mladim kolegama. Nije mi poznat razlog tome, ali svakako nije nešto što je dobro. Mene nije sram nazvati kolegu ako čujem za neki novi lijek o kojem ništa ne znam. Isto mi nije problem podučiti ultrazvuku kolegu koji nije do nekog vremena radio ultrazvuk. Težim dobroj komunikaciji s kolegama i postoje teme o kojima mogu pričati isključivo s kolegama i zato mi ova zapo-

slenost i umreženost jako odgovara jer ne mirujem i uz bavljenje tenisom i odlascima u *gljivarenje*, moj je život u ovom gradu i uz ovo zanimanje i poziv potpuno ispunjen. Unuci i sinovi koji su radi obiteljskih, ljubavnih i poslovnih obveza za daljnji život odabrali svoju drugu domovinu Poljsku razlog su što će Neven sa svojom suprugom Poljakinjom, za desetak godina otići živjeti tamo. Naravno da se veza s Koprivnicom i Hrvatskom neće prekinuti, ali će jednostavno više vremena tada provoditi u Poljskoj.

Prvi privatnik u sjeverozapadnoj Hrvatskoj i to na samom početku 1990-ih godina, odnosno na početku rata, bio je doktor Dražen Sačer. Ovaj svestrani i omiljeni liječnik te bivši gradonačelnik ovog grada budućnosti, nakon 13 godina provedenih u bolnici odlazi u fizijatre privatnike. Prema njegovim riječima, razlog odlaska bio je isključivo izazov i želja za nečim novim. Želja za bavljenjem sportskom medicinom isto je bila jedan od glavnih razloga što odlazi u privatnike. Svemu je pogodovalo određeno nezadovoljstvo radom u bolničkom sustavu. Odnose s kolegama uvijek je održavao i držao na visokoj razini. »Sa svojim kolegama fizijatrima iz bolnice imao sam više nego kolegijalne i prijateljske odnose i oni su zaista uvijek bili velika potpora mom radu. Cijenio sam ja njih, cijenili su oni mene i cijelit ćemo se u daljnjem radu«, ističe Dražen Sačer. »U početku rada ambulante nije bilo posebnih problema. Kasnije se pojavljuju problemi s priznavanjem nalaza od strane drugih struktura i to samo iz razloga što sam privatnik. Ovo daje osjećaj gorčine i ostaje nejasno zašto se takve stvari dešavaju ili su se dešavale«. Ugodnom i predivnom druženju s Draženom prisustvovala je i njegova supruga. Njegova supruga Maja novi je umirovljenik. Promatrajući njenu i Draženovu želju za raspravom, vitalnost, ideju rješavanja određenih problema, zaista mi ostaje upitno zašto se u dobi od 60 godina odričemo ljudi koji mogu, znaju i žele i dalje raditi posao koji im je i poziv i zanimanje. Ovo su ljudi koji zrače elanom i željom

za prenošenjem znanja na mlade kolege i nisam siguran da ih se smijemo odreći. Samim time što su oduvijek bili hrabri i prihvaćali promjene i sami su se odrinuli u neke manje sigurne vode. Ostali su vjerni svom zanimanju, podneblju i domovini. Mislim da je previše *force* u njima da nam ne bi bili vodilja i potpora u radu. Uz privatnu fizijatrijsku ambulantu u Koprivnici je dugo godina radila i internistička ambulanta u vlasništvu doktorice Karmen Antolić koja je niz godina uspješno radila i liječila. Doktorica Maja Stipović vlasnica je uspješne oftalmološke ambulante. Zorica Valentić i Ranko Vondraček vode uspješno privatnu pedijatrijsku ambulantu. Sve su ovo hrabri i uspješni liječnici koji su izašli iz sigurnijeg bolničkog okruženja u neke nesigurnije ambijente. Ne mogu ne primijetiti i kod svih njih želju za dobrom suradnjom, kao i kolegijalnost i stručnost.

3. Dolaze novi liječnici

Ovaj grad uvijek je bio otvoren prema svim ljudima. Ljudi ovog kraja prihvaćali su ljude iz svih krajeva svijeta. Dobra namjera bila je neupitna. U Koprivnicu, i to ne slučajno, stigao je i doktor Driton Prekazi. Uvijek vedar, komunikativan i temperamentan, ovako će vam reći: »Pozdrav! Zovem se Driton Prekazi. Svi me zovu Toni. Oženjen sam i otac troje prekrasne djece. Potječem iz mješovitog braka, mama je Hrvatica iz Koprivnice, a tata Albanac s Kosova. Rođen sam u Mitrovici, gradu na sjeveru Kosova. Tamo sam završio osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirao sam 2010. godine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Prištini.« U razgovoru s Tonijem saznajem da na Kosovu postoje problemi s dobivanjem specijalizacije budući da je prisutan nepotizam i pogodovanje određenim ljudima pri njezinu dobivanju. Upravo radi toga i želje da ode, počinje učiti njemački jezik kako bi zajedno s prijateljem otišao u Njemačku. Prilikom jednog posjeta svojoj baki u okolici Koprivnice, odlučuje se ipak pitati za radno mjesto u Koprivnici.

Potpuno neočekivano dobiva plaćeni staž i specijalizaciju iz anesteziologije. Naravno da je prije toga morao savladati mnogo administrativnih prepreka, ali sada godinu dana nakon završetka specijalizacije, naš je Toni kupio stan, dobio troje djece i odlučio ostati ovdje. Supruga koja je postala prvostupnik fizioterapije isto je dobila radno mjesto. Prema njegovim riječima, u usporedbi s Mitrovićem u ovom se gradu sigurnije živi. Samo Kosovo je zatvorenije i teže se čovjek otisne u druge krajeve. Ovdje vidi svijetlu budućnost svoje djece i to je razlog zašto želi biti ovdje.

U koprivničku bolnicu stigla je i prava Koprivničanka, doktorica Karla Kovačić. Ova mlada djevojka na upit kuda će dalje krenuti nakon završenog fakulteta kaže: »U ovoj bolnici sam se rodila, u njoj sam shvatila da želim studirati medicinu, a sada u njoj počinjem raditi. I dok mladi nakon završetka studija bježe preko granice jer ne vide perspektivu, ja se vraćam u svoj rodni grad jer shvaćam da ovdje postoji prilika za uspješan i ugodan život. Opća atmosfera koja vlada o korupciji u zdravstvu beskrajno frustrira mlade liječnike i navodi nas na mišljenje kako je jedino rješenje šansu za ostvarenu karijeru potražiti u nekoj drugoj zemlji. Često je to bilo i moje mišljenje jer nisam bila svjesna prednosti rada u ovakvoj sredini – tople atmosfere u kojoj je kolegama stalo da prenesu svoje znanje i djeluju poticajno na mladog liječnika ulijevajući mu samopouzdanje i osjećaj da nije donio pogrešnu odluku. Iako Koprivnica ne nudi mogućnosti koje nudi Zagreb u vidu društvenih i kulturnih događanja koja su mladima važna, šanse koje kao mladi liječnik u koprivničkoj bolnici imam i kojima se nadam, uvelike pobjeđuju nedostatke malog grada.«

4. Razmišljanja o gradu

Ovo je mali »kroki« jednog divnog i prekrasnog grada po kojem su šetnje nešto što ispunjava i grije krv čovjeka. Koprivnica je prelijepa u sva četiri godišnja

doba, a posebno sada u jesen kada još uvijek možete naći mjesta na kojima možete hodati po debelom sloju mirisnog, šuška-vog i suhog lišća. Lijepa je ona i kada kiša pada i kada sunce grije, a kao i svaki grad, lijepa je i kada je snijeg pokrije. U Koprivnici još uvijek možete tražiti i naći inspiraciju u ljudima i osmijesima i ciki djece ispred škole na prelijepom igralištu kod Osnovne škole »Antun Nemčić Gostovinski«. Jedan grad čine ljudi, a ne građevine. Tako i zdravstvo jednog grada čine upravo ljudi. Svi oni imaju jedan te isti cilj, a to je liječenje bolesnika i izlječenje bolesnika, a što je puno češće samo san i želja liječnika. Smanjenje patnje i produženje života rezultat je s kojim nismo zadovoljni. Upravo to nezadovoljstvo neka nas tjera na učenje, suradnju, ulaganje novca i resursa, a da bismo liječili. Medicina i zdravstvo nije počelo s nama i s nama neće završiti. Moramo spajati stare i mlade i mladi moraju naučiti cijeniti starije kolege jer su upravo oni učitelji i izvor znanja. Zato, jedan malen broj liječnika o kojima sam pisao, samo su dio grada. Oni su pokazali svoju hrabrost, znanje, stručnost i umješnost. Oni su tu među nama. Oni naš život čine sigurnijim i isto su izvor inspiracije i nade. Volio bih da neke ulice moga grada nose naziv po liječnicima koji su ovdje živjeli i radili, živjeli među ljudima, osnivali odjele ili pak svijet zadužili svojim dostignućima. Moraju li se ulice nazivati prema političarima i politikama koje su prošle? Mislim da ne moraju. Hm! Imam ideju koje bi se ulice mogle zvati po liječnicima i imena liječnika koje bi te ulice nosile.